СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 258. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, середа, 5-го листопада 1947. No. 258. JERSEY CITY and NEW YORK, Wednesday, November 5, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЗЯСУВАННЯ ЦІЛЕЙ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ

Вашингтон, 3 листопада. — Департамент стейту приготовив брошуру зі зясуванням цілей американської закордонної політики. У ній представлені невдачні в мирових змаганнях після війни та виказані причини таких невдач. Вину за ці невдачі приписується непереможній впертості Росії виконати умови з воєнних часів. У протиставленні до змагань Росії представлені основні змагання Злучених Держав. Їх головною ціллю є „обстоювати конечне виконання намічених договорів, які дозволять відтягнути окупаційні війська з Німеччини, Австрії, Кореї і Японії та які дадуть спроможність усім державам світу повернути до мирних засад так швидко, як це лише можливе".

У брошурі сказано, що Росія не виконала багато зі своїх умов і займалася лише способами, як би то вимогти найбільше воєнного відшкодування від Німеччини та забезпечити собі як найбільшу приязнь збоку нового політичного німецького режиму.

„Застій (в осягненні згоди) щодо цих справ між великими потугами призвів до справжнього розчленування Німеччини. Положення в Австрії є теж майже таке саме" — сказано в брошурі. Брошура подає засоби, при допомозі яких можна осягнути мир. Вона буде видрукувана в 100,000 примірників ще перед зібранням конгресу на надзвичайну сесію, щоб підготовити відповідну акцію в конгресі.

АМЕРИКА МОРСЬКОЮ ЛАМПАДОЮ СВОБОДИ — ФОРЕСТАЛ.

Вашингтон. — Наша країна може показати світові, що може осягнути особисто людина без зречення своєї душі в користь держави" — так виявснив діяння Америки секретар оборони Джеймс Форестал на річнім зібранні Американського Автомобілевого Товариства. Він порівнав осяги американської свободолюбної системи у підприємствах з діянням контрольованої держави і виказав вищість американської системи над іншими. Американську систему він порівнав з морською ліхтарнею, яка вказує безпечну безпечну дорогу світові. Одначе він не закривав очей теж і на недостачі нашої системи, яку треба безупинно поправляти. Як приклад, що можна осягнути у системі свобідної продукції вказав Форестал на досягнення в автомобілевій індустрії.

САМОГУБСТВО БУВШОГО АМЕРИКАНСЬКОГО АМБАСАДОРА.

Конкорд, Ню Гемпшир, 3 листопада. — Джан 4. Вайнант, американський амбасадор до Англії у воєнних часах, поповнив самогубство у своїм домі вистрілом з револьверу. Він мав 58 літ життя і саме викінчив свої спомини з часів війни. Не лишив ніякого вияснення свого поступку.

НАСТУПНІ ВИБОРИ ВИРІШАТЬ ПАНУВАННЯ РОБІТНИЧИХ ЮНІЙ.

Синсинаті, Огайо. — Предметом дискусії під час виборчої кампанії буде питання, чи більшість населення матиме право ухвалювати нові закони на підставі своєї волі, чи може країна опиниться під владою юнійних провідників таку думку виявив сен. Роберт А. Тефт в промові в клюбі Киванiянів. Тефт заявив, що він не має сумніву про вислід виборів, які саме вирішать це питання. Він обороняв закон Тефта-Гартлія, який, на думку сенатора, складений на те, щоб оборонити свободу робітника перед самовільною силою юнійних провідників „Закон не опертий на самій теорії. Ми послухали думки найліпших людей, яких ми могли підібрати" — твердив сенатор, який є саме співавтором нового робітничого закону.

ЕМІГРАНТИ З БРИТАНІЇ В ПЕРЕЇЗДІ.

Ню Йорк. Літаком Романс оф ди Скайс приїхали з Бурнемавт, в Англії, 39 подорожних, які виемігрували з свого рідного краю, хоч там обмаль робучих рук. Деякі з них хочуть поселитися в Злучених Державах, інші їдуть до Канади, а ще інші до Нової Зеландії й Австралії. Вони розповідають, що тепер взагалі важко жити в Англії й тому вони їдуть в світ на нове поселення. Інші емігранти з Бурнемавт пустилися в дорогу до Південної Америки, як вони оповідають.

КАТОЛИКИ ГРОЗЯТЬ БОЙКОТОМ ТЕАТРІВ.

Филаделфія. — Кардинал Догерті вислав листа до двох театрів, які виставляють фільми, проти яких видвигнула закиди католицька організація „Легіон Приличности". Кардинал твердить, що ці фільми причиняються до поширення неморальности й тому католики будуть бойкотувати ці театри впродовж цілого року, коли фільми не будуть усунені. У Филаделфії живе мільйон католиків.

Ванденберг домагається негайного миру з Німеччиною

Ан Арбор, Миш., 3. листопада. — У промові під час наділення його почесним докторатом прав в тутешньому університеті голова сенатської комісії закордонних справ Артур Г. Ванденберг виголосив промову про маєстат права, який повинен бути вказівкою для зберігання міжнародних договорів. Для такої цілі була покликана до життя Організація Обєднаних Держав і тому ми мусимо її підтримувати як провідний чинник в міжнародній політиці, а ні, то повстане хаос. Сказавши це, сен. Ванденберг заявив, що нам треба негайно приступити до заключення мирового договору з Німеччиною, бо це „буде ядро, довкруги якого ми побудуємо загальний мир". Ванденберг скритикував політику комуністів і всіми силами обороняв закордонну політику Злучених Держав, порівнуючи її з політикою Росії. Він отверто заявив, що одноцільна економічна політика для обєднання Німеччини, як це було умовлене в Потсдамі, „була зведена на ніщо нашими советськими союзниками". Сенатор сказав теж, що єдність між Аліянтами вже розбита і що наступна війна „це буде питання мінут, замісць місяців". Наставлення комуністів назвав сенатор незгідним з мировими ціллями, до яких ми себе зобовязали.

АРМУР ЗА СПИНЕННЯ ДАЛЬШОГО ПОХОДУ ПОЛІЦІЙНОЇ ДЕРЖАВИ.

Дітройт, 3. листопада. — Норман Армур, асистент секретаря стейту, виголосив промову в Економічнім Клюбі з осторогою, що Америка виставлена тепер на підступний напад. Він не назвав по імені майбутнього агресора, одначе сказав, що мала горстка людей, яка присвоїла собі владу, вже дійшла до цього, що диктує спосіб життя народам Західної Европи. Отже швидше чи пізніше ці люди виконають більшу спробу знищити нашу свободу тут в Західній Півкулі. Вільні народи в Европі розпучливо намагаються боронити себе перед зазіханням поліційної держави й тому нам треба прийти з допомогою. — У своїй промові Армур виказав потребу підтримки для Пляну Маршала.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ (ТЕГ ДЕЙ) У ФИЛАДЕЛФІЇ.

В суботу, дня 1-го листопада, відбувся у Филаделфії Український День (Тег Дей), проголошений мейором міста Бернардом Самуелем тиждень наперед, дня 24-го жовтня та відповідно розреклямований загальною українською та місцевою американською пресою. Протягом дня біля 370 збирачів стояли зі збірковими пушками на вулицях міста та збирали від прохожих жертви на допомогову акцію ЗУАДКомітету для українських скитальників в Европі. Холодна погода, недостача більшої кількости збирачів та заплутане утотожнювання українців з росіянами, проти яких є загальні настрої американців, були причиною, що Український День не дав сподіваного матеріяльного успіху. Зібрано біля 8,000 долярів. Українським Днем у Филаделфії ЗУАДКомітет започаткував тримісячну кампанію за збіркою одного мільйона долярів на ведену ним допомогову акцію.

З медових днів Сталінсько-Гітлерівської дружби,

ПРИГАДКОЮ НАЦІСТСЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ЗМОВИ ПРОТИ МИРУ АМЕРИКА ПОЧАЛА СВОЮ НОВУ ПРОПАГАНДИВНУ ПОЛІТИКУ.

Берлін, 3. листопада. (АП). — Контрольована американцями німецька газета „Дер Абенд" помістила сьогодні на дві колюмні велику фотографію Сталіна і гітлерівського міністра закордонних справ фон Ріббентропа, як вони щасливо сміються після підписання націстко-большевицького договору дружби в 1939 році, що й було безпосередньою причиною націстсько-большевицького нападу на Польщу та другої світової війни. На другій фотографі видно усміхненого Молотова, як він в товаристві фон Ріббентропа та націстського маршала Кайтеля йде вулицями Берліна під час його дружніх відвідин і гостини в Гітлера в листопаді 1940 року. В підписах додається, що Гітлер вже сам пустив собі кулю в лоб, Ріббентропа і Кайтеля повішено як воєнних злочинців проти людства. Їх спільники, Сталін і Молотов ще живуть. Рівночасно з фотографіями газета друкує теж текст таємного договору сталінсько-гітлерівської дружби, подаючи теж „обєктивний календар подій від 1939 до 1946 року", в якому спільні націстсько-большевицькі злочини занімають головне місце. Це мало б бути початком здійснювання нової пропагандивної політики Америки, яка поставила собі за завдання основно познайомити світ зі злочинними тоталітарними режімами, протиставляючи їм благодійність демократичних свобід. Американські власті вияснюють, що „Дер Абенд" помістив згадані фотографії та колендар подій з власної ініціятиви.

„ЯСНЕ СОНЦЕ ЦІЛОГО СВІТУ" ТА „ҐЕНІЯЛЬНИЙ ВОЖДЬ І УЧИТЕЛЬ, МУДРИЙ БАТЬКО І ДРУГ СОВЄТСЬКОЇ МОЛОДІ".

Москва, 3. листопада. — Ціла кривава комедія советського режіму проявляється найкраще в блазенствах советської пропаганди, головно у відношенні до Сталіна. Московська партійна „Правда" та орган Комсомолу „Комсомольська Правда" заповнені сьогодні майже в цілости блазенським листом до Сталіна, підписаним, мовляв, точно 26,474,646 молодими большевиками та висланим Сталіну з нагоди 30-ої річниці „октябрської" революції. В листі називається Сталіна „ясним сонцем цілого світу" та „ґеніяльним вождом і учителем, мудрим батьком і другом" советської молоді. Лист написаний частинно віршом і частинно прозою, запевняє Сталіна не тільки, що він є „ясне сонце" та „ґеніяльний вождь і учитель", але теж, що американські буржуї готовлять війну проти Советського Союзу та що комсомольці не бояться атомової бомби, такі вони відважні. Лист так густо переплітоний суперлятивами на честь Сталіна і такими нісенітницями, на які навряд чи могла б спромогтись навіть зведена на манівці „мудрим учителем" советська молодь.

АСАМБЛЕЯ О.Д. ЗАСУДИЛА ВОЄННУ ПРОПАГАНДУ, ПРИЙМАЮЧИ КОМПРОМІСОВУ РЕЗОЛЮЦІЮ.

Лейк Соксес, Н. Й., 3. листопада. — Генеральна Асамблея О.Д. прийняла сьогодні на пленарній сесії неодноголосним рішенням компромісову австралійсько-канадську-французьку резолюцію, засуджуючи всі форми пропаганди, які могли б довести до вибуху нової війни. Прийняття цеї компромісової резолюції закінчує противорічності, які були повстали у висліді советських обвинувачень проти американських „підпалювачів війни". Советська резолюція домагалася осудити за воєнну пропаганду Америку, Грецію і Туреччину. Цю резолюцію відкинено. Компромісова резолюція не називає жодної країни, але вона виразно звернена проти Советського Союзу, як це виходить зі заяви филипинського представника, зложеної безпосередньо перед голосуванням. Він висловився з найбільшим признанням про мирові зусилля Америки, осуджуючи рівночасно „свавільну підривну роботу" країн, що їх не назвав по імені, але під якими кожний розумів Советський Союз. Заяву филипинського представника приявні прийняли з ентузіязмом та оплесками, аж доки предсідник не візвав до втихомирення. Першим бесідником був Вишинський, що виявив своє невдоволення з компромісової резолюції, називаючи її „половичною' 'та заповідаючи дальшу акцію проти „підпалювачів війни".

СОВЄТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ЕВАКУАЦІЇ ПАЛЕСТИНИ З НОВИМ РОКОМ.

Лейк Соксес, Н. Й., 3. листопада. — Справа поділу Палестини на жидівську і арабську держави та закінчення міжнародного мандату над нею була сьогодні предметом нарад Генеральної Асамблеї О.Д. Советський представник домагався закінчення мандату з днем 1-го січня та відкликання всіх британських військ найпізніше до 30-го квітня 1948. Советська пропозиція противиться американській, на підставі якої міжнародній мандат Англії над Палестиною повинен закінчитися з днем 1-го липня і тоді теж Британія повинна відкликати з Палестини свою залогу.

МІКОЛАЙЧИК В ЛОНДОНІ

Лондон, 3 листопада. — Керівник опозиційного Польського Стронництва Людового, бувший премієр польського уряду на вигнанні і опісля заступник премієра про-комуністичного уряду у Варшаві, Станіслав Міколайчик, що два тижні тому зник з Варшави, приїхав сьогодні літаком британської Роел Ер Форс до Лондону, де живе його сімя. Міколайчик втік з комуністичної Польщі, бо не хотів, щоб його „застрілили як барана". З Варшави він втік при допомозі підпольної організації в британську зону Берліна і відтіль під охороною старшин британської і американської розвідки переїхав до Лондону. Виявляється, що в центральній Европі існує добре зорганізована „підпольна залізниця"; яка переводить контрабандою вчених, політиків, військових спеціялістів і т. д. з-поза „залізної заслони" на захід. В Берліні Міколайчик був гостем високих американських і британських урядників. При висадці в Лондоні він заявив, що докищо не має плянів на майбутнє.

МАДЯРИ ВИКИНУЛИ АМЕРИКАНСЬКОГО КОРЕСПОНДЕНТА.

Будапешт, 3 листопада (АП). — Один день після повідомлення, що югославські власті наказали залишити країну кореспондентові Ню Йорк Таймсу, сьогодні повідомляють про подібне домагання мадярського уряду, поставлене кореспондентові Асошиейтед Прес, Джекові Гінові. Йому доручено залишити Мадярщину до 24 годин, або рахуватися з судовим процесом за „шпіонажу та допомогу до втечі злочинців".

ШПИГУНСЬКА ПСИХОЗА В МОСКВІ.

Москва, 3 листопада (АП). — Сьогодні виявляється, що жертвою загальної шпигунської психози в Москві впав в жовтні теж британський військовий аташе, ген.. Гілтон. На одному з передмість Москви він далековидом оглядав околицю і його короткий час придержали під закидом, що він хоче фотографувати міст і фабрику. Генерал не мав при собі фотографічного апарату.

СОВЄТИ БОЯТЬСЯ ПАРТИЗАНІВ НА ВИПАДОК ВІЙНИ.

Букарешт, 3 листопада. Румунські большевики спішаться покінчити з провідником опозиції, д-ром Маню, щоб могти швидко розправитись з іншими ворогами большевизму в країні. Сьогодні на суді д-ра Маню вже промовляли прокуратори, обвинувачуючи вже не тільки д-ра Маню, але й міністра закордонних справ та віце-премієра Татареску, провідника ліберальної партії. Йому закидується, що він вможливлював інформації для опозиції та для американської і британської військових місій в Румунії, які, мовляв, підготовляють партизанку на випадок війни.

ЗАСУДИЛИ НА СМЕРТЬ ЧОТИРЬОХ НАЦІСТІВ.

Нюрнберг, Німеччина, 3 листопада. — Американський військовий трибунал проголосив сьогодні вирок смерти на чотирьох високих старшин гітлерівських СС-ів та кару тюрми до 25 років на 9 інших обвинувачених. Всім доказано багаторазову вину воєнних злочинів, злочинів проти людства і т. д.

БРИТАНСЬКО-ІРЛЯНДСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР.

Лондон, 3 листопада. — У висліді розмов між премієрами та міністрами Ірляндії і Британії, сьогодні вже заключено договір тісної господарської та фінансової співпраці між обома країнами. Ведуться дальші розмови, ціллю яких є ще більше затіснити співпрацю між Британією та Ірляндією.

НЕ БУДЕ ВНУТРІШНЬО-ПОЛІТИЧНИХ ЗМІН В БРИТАНІЇ.

Лондон, 3 листопада. — З кол Лейбуристської партії сьогодні виявлено, що перемогу консервативів у виборах до міських рад не вважається ще за відібрання всенародного мандату лейбуристам і тому теж не буде жодних змін в програмі лейбуристського уряду. Загальні вибори не відбудуться швидше, ніж в 1950 році, як теж буде задержана визначена соціялістами внутрішньо-політична програма.

ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР МІЖ ПОЛЬЩЕЮ І ЗАХІДНИМИ ЗОНАМИ НІМЕЧЧИНИ.

Берлін, 3 листопада. — В намаганні поширити торговельні стосунки з країнами під советським впливом, уповноважені військового управління злучених американської і британської зон Німеччини підписали сьогодні торговельний договір з Польщею. Переговори в цій справі відбулися у Варшаві.

ПЕРЕМОГИ ВИШКОЛЕНИХ АМЕРИКАНЦЯМИ КИТАЙСЬКИХ ВІЙСЬК.

Чангчун, Манджурія, 3 листопада (ЮП). — Китайський уряд тут впровадив в дію вишколену американцями Нову Першу Армію, яка вже в перших днях зайняла від комуністів два міста в південній Манджурії і тепер швидким темпом посувається в напрямку обложеного комуністами міста Кірін.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинока число три центи.	
на рік	$7.00
на пів року	$3.75
на три місяці	$2.00
В Джерзі Сіті і Загряницею:	
на рік	$10.00
на пів року	$5.25
на три місяці	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):	
на рік	$2.50
на пів року	$1.50

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
One year	$7.00
Six months	$3.75
Three months	$2.00
Foreign and Jersey City Rates:	
One year	$10.00
Six months	$5.25
Three months	$2.75
Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
One year	$2.50
Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗА ДЕРЕВОМ НЕ БАЧИМО ЛІСА…

Ф. Л. Мейер, який виконував в часі першої й другої війни важні державні функції міжнародного та воєнного характеру, пише в Ню Йорк Таймс (з минулої неділі) на тему російського імперіялізму. Каже, що американці звернули таку увагу на Росію з ідеологічного боку, що не добачують цілої величини куди більшої небезпеки з боку російського імперіялізму. Іншими словами: американці бачать дерева (ідеологію), а не бачать ліса (імперіялізму).

Автор статті завважує, що незвичайно цікаво читати, як зростала Москва. Він каже, що московську політику, як виявляє історія, характеризує впродовж довгих століть одна й та сама імперіялістична ціль, те саме самовластя, та сама безоглядність, те саме поневолення людської маси. Тому це ніяке диво, що нині одна людина та її група контролює Росію на давний лад. Різниця хіба в цьому, що теперішня влада є ще більш деспотичною, ніж давня.

Автор теж добре характеризує діяння новітнього імперіялізму, який не має уже таких великих просторів до поширювання, як це було в давних часах. Та й давний спосіб загарбування „тепер не в моді"! Модерний імперіялізм, каже автор, поширюється при допомозі „ідеологічної зброї", фальшивих кличів, та просякнення при помочі різних меншин та відповідно витренованих для цього агентів. Давний імперіялізм опирався головно на мілітарній силі, а цей новий не іде „фронтовим наступом", але наступає ідеологічно. Для скріплення цього ідеологічного наступу Москва створила тепер „Комінформ" і саме це вказує наглядно, що російський імперіялізм переконаний, що тепер є догідна пора на дальше поширення.

Ці речі автор представляє не на це, щоб їх тільки ствердити, а хоче цим заставити американців до задуми, що з тим російським імперіялізмом далі робити. Він каже, що ставити опір тому імперіялізмові, значить боронити свою країну, а теж спинити поширення імперіялістичної тиранії, а не якоїсь свободолюбної ідеї. Проти російської „бактеріологічної війни", яка ширить „ідеологічну хворобу", треба американцям повести таку оборону, яка відбудовує і піднімає духа і тіло, як це проявляється у Пляні Маршала. Теж треба американській системі господарки і поступу, каже автор, виявити якнайбільшу конструктивну силу, до якої треба додати теж і мілітарне поготівля.

Дуже важне й це, що автор є проти ратування Европи „куснями", Францію, Італію і т. п. Він дораджує ратувати Европу як цілість, але додає, що ми вже є на цьому шляху.

Автор кінчить свої завваги закликом до вашинґтонського уряду дати американському народові повний образ старого російського імперіялізму в нових рямцях, себто виявити всі ці місця на світі, де він проявляється.

Що скаже конгрес?

Чим ближче до надзвичайної сесії конгресу, яка зачне свої наради в Вашингтоні 17. листопада, тим більші побоювання, що ця сесія може не відповісти тим завданням, які перебрали на себе Злучені Держави у міжнародній політиці.

Іде тут в першу чергу про Плян Маршала і ту допомогу, яку він має дати Европі. Так є, що коли іде про американський загал, то він на ділі ще й нині не визнається, чому властиво треба цього Пляну і допомоги Европі на такі великі розміри, як це передбачається. Ще нині нема розуміння, що це не є ніяка жебранина, ні ніяка милостиня, а тільки така допомога, що помагає на два боки: Европі й Америці.

Багато американців думає, що треба буде видавати впродовж багатьох років біліони долярів на харчі людям, що властиво дармують і не беруться до роботи, а це є грубою помилкою. Плян Маршала має за завдання помогти Европі стати на ноги, урохомити фабрики, комунікацію, промисл і т. д. Він хоче бачити Европу працюючою і продукуючою, такою, яка в скорому часі могла б не тільки сама випродукувати усе, що їй потрібне, але ще й експортувати, а теж мати гроші, щоб могти робити закупна в Америці.

Хто хоч трохи визнається на американській господарці, цей розуміє, що тільки в такий спосіб можна вратувати теж і високий уровень американського життя, бо інакше, скорше чи пізніше, він буде спадати вниз. Америка мусить експортувати, а як можна експортувати, коли нема кому купувати, чи навіть обмінюватись

Ці речі ще досі не вияснені добре американському наро-
товарами.
дові. Тому саме нема в нього одушевлення до Пляну Маршала. Люди добачують різні дрібні невигоди, брак цього, чи другого, або підвижку цін, та думають, що тому всьому винен Плян Маршала. Цей сентимент вони передають конгресменам, які перебували тепер у своїх округах та мали нагоду стикатись з людьми і прислухуватись їхнім опініям. Таке негативне наставлення, яке конгресмени могли тут і там почути, може, як дехто побоюється, відбитись фатально на рішеннях конгресу. Тому саме апелюється уже тепер до конгресменів, щоб вони показали себе справжніми провідними людьми і заняли до Пляну Маршала позитивне становище.

Та є щось таке, що зменшає цю небезпеку. Це видно, між іншим, по тім, що прилюдно мало людей критикує допомогу Европі та Плян Маршала. Що найвище дебатують над тим, скільки дати, але не над тим, чи взагалі дати. Це є тому, що нині вже всі американці розуміють небезпеку, яку несе з собою комунізм. Плян Маршала вони розуміють в такий спосіб, що він може припинити поширення комунізму в Европі й ослабити його впливи в цілому світі й це є те, що найбільше промовляє до американців. Коли ж іде про саму допомогу, то вони тої думки, що американський нарід завжди помагав людям у нужді й голоді, помагає і буде помагати. Та як допомога має стати ще й „великою політикою", то це до них не дуже промовляє, хіба за тим винятком, коли ця „політика" це боротьба з большевиками, який американці вважають нині найбільшим нещастям світу.

РОЗБИТА НАЦІЯ

(Лист з Німеччини).

Світ ще не бачив такої катастрофи. Доля дала Гітлерові всі можливості й шанси для досягнення його честолюбних замірів: сильну армію, добрі фінанси, упорядковане народне господарство, витревалий, працюючий і дисциплінований нарід. Але „вожд" усіх германців забув золоте правило політики, що його так влучно висловив творець німецької імперії під проводом Прусії — Отто Бісмарк: „Політика — це мистецтво можливого". Це значить: розумна політика може собі ставити тільки можливі для здійснення завдання. Цілі фантастичні стоять за межами політики, про них можна мріяти, але братися до їх здійснення реально думаючий політик не може.

Гітлер пішов за цілями фантастичними і скрахував.

Як переносить наслідки страшної поразки німецька нація? Чим живе, які має надії розбита Німеччина?

Після катастрофи, що завершилася безумовною капітуляцією Німеччини, серед величезної більшости німецького народу панувало надія на кращу будучність. Війна всіх утомила, всі хотіли спокою: „Наїстися і виспатися!" Імя Гітлера згадувано з прокляттям на устах. Але минав час, поліпшення господарського стану не приходило. За руїну, що заподіяно німецькій армії в різних окупованих країнах, доводиться платити натурою: треба відмонтовувати машини й устаткування фабрик, треба платити за визиск окупованих країн німецьким військом в часі війни товарами, що виробляються тепер у Німеччині. Нових фабрикатів німецька людність дістає дуже мало. Додати до цього ще й переселення мільйонів німців зі сходу в західні зони Німеччини. Ці люди втратили все і тепер вони творять величезну армію безробітних або нездатних до праці, що без харчової допомоги з Америки мусіли б масово умирати з голоду.

Відома річ, що маса живе в більшості своїми почуваннями. Про несталість настроїв маси сказав колись Наполеон І. в час, коли паризька людність захоплено вітала його як „імператора французів":

„Вони не менше будуть захоплюватися, якщоб мене повели на шибеницю". Таке сталося і в Німеччині: після проклять на Гітлера та його політику тепер зустрічаємо немало таких між німцями, що згадують часи його диктатури з приємністю:

„Тоді було що їсти, тоді ми не голодували".

Згадують і те, яка тоді сильна була Німеччина. Дехто виправдує Гітлера, мовляв, він „хотів добра Німеччині", але „його зрадили". Словом, твориться нова Гітлерова легенда. З приходом окупаційних армій німці масово нищили Гітлерову книгу „Моя боротьба". Тепер за цю книгу платять прихильники збанкротованого „фюрера" до 1,000 німецьких марок. Деколи на вулиці почуєте як люди вітаються з тиха відомим „Гайль Гітлер".

Само собою, є не без помилок і на стороні окупаційної військової влади в західних зонах. Система „денацифікації" не виправдала себе. Досліджування вини найдрібнішого чоловіка, що записався до Гітлерової партії тому, що була тоді така „мода", нічого не досягає. Советська окупаційна влада в Німеччині знає з власного досвіду в СССР ціну таким „поплентачам", тому у східній зоні бувших нацистів масово приймають в комуністичну партію. В західних зонах „денацифікація" триває і з бувших розчарованих нацистів робить групу, якої члени солідарно почувають себе чимсь окремим, відрубним, опозиційним.

Розділені на чотири окупаційні зони німці не почувають себе добре. Невроожай цього літа віщує тяжку, голодну зиму. Великі надії кладуть німці на відбудову промисловости в західній Німеччині з допомогою Америки. (Плян Маршала). Про державне обєднання і самостійність Німеччини майже ніхто не говорить. Німецькі комуністи в советській зоні проголошують, що Східна Німеччина мусить прилучитися до СССР...

Німецький народ у своїй великій більшості чує страх перед большевицькою небезпекою. Щоб позбутися цієї небезпеки, німці бачать одинокий вихід: війну. Таку війну вони уявляють собі як війну проти Москви з боку усіх народів, загрожених і пригнечених советським імперіялізмом. Німці готові вступити в кожну армію, щоб взяти участь у боротьбі проти большевизму. Кореспондент англійського „Менчестер Ґардіен" почув у Берліні такі слова:

„Скажіть нам „війна", і всі німці стануть негайно на ноги"...

П. В.

Американські фармері як миротворці

Серед голосів про можливість третьої війни появляються різні погляди на способи її припинення. Американські фармері, згруповані у видавництві „Соксесфул Фарминг", мають теж свій погляд, зясований у книжці за вересень, та який кидає інтересне світло на значення плодючої землі для війни.

Боротьба за панування над світом зводиться під теперішню пору до опанування плодовитої земельної почви, яка була б придатна до виживлення населення, — пишеться в фармерському журналі. Ця боротьба не менше завзята ніж боротьба ведена дипломатами за посідання нафти, заліза та уранових рудокопів. Згадані засоби є основним знаряддям будучої стрільної війни. Одначе найважнішим засобом все таки є земельна почва. Коли хтось має плодовиту почву, то люди з інших націй при добрім кліматі зможуть випродукувати потрібну машинерію і набути таке знання сільського господарства, яке сьогодні має Америка.

Та, на ділі, не Америка, а Советська Росія має під своєю владою найбільші засоби земельної почви. Советський Союз має двічі стільки акрів пшеничної землі, як має Америка. Коли скомбінувати плодючу землю з пасовиськами, то Москва контролює в четверо більше земельної почви ніж Америка. Клопіт лише з тим, що почва під контролею Советів не має доволі дощу. Більша частина азійської Росії дістає менше ніж 20 цалів дощових опадів, а деякі околиці дістають менше ніж 10 цалів. Лише в европейській Росії бувають опади на 20—40 цалів.

Для зрозуміння цеї справи треба тямити, що для пересічних жнив потрібно більше дощу ніж на 20 цалів. Коли є опадів понижче 20 цалів, то така почва надається на пасовиська, а де опади менші ніж на 10 цалів, там не можна нічого вдіяти і треба возити з собою припаси харчів або й води. Це пустиня.

Такі землі в Америці наводнюють штучно і вони тоді приносять плоди. В Росії навіть води обмаль, а крім цього там нема відповідної хліборобської машинерії. До оживлення землі треба ще й навозів, а їх Росія теж не має. Отже, хоч там повно земельної почви, яка може бути справді плодюча, то на ділі вона майже пустинна й тому Росія загарбує почву в сусідних країнах, а з нею й навози та машинерію і технічний персонал.

Так напр. [illegible]нська земля потрібна Советам тому, що вона родить олійне зерно. Від Китаю Росія краде Манджурію, бо це єдина придатна почва в цій території тому, що там подостатком дощів. Там родиться збіжжя й хвасоля. Не припадком теж сталося, що 85% европейських навозів опинилося під російською окупацією разом із земельними експертами. Під час війни Японія подвоїла продукцію рижу в Кореї і цим доконала феноменального подвигу. Це сталося тому, що Японія дістала нітроген з корейських фабрик штучних навозів. Усі ці фабрики положені в північній Кореї, яку тепер тримає Росія, а Америці залишила південну частину, яку Америка мусить живити, бо не може користати з нітрогенових припасів в північній Кореї.

Які є засоби навозів у Советськім Союзі, про це ніхто не знає поза Советами. Одначе кожна країна може побудувати фабрики нітрогену, бо його можна дістати з повітря. Поташу не треба дуже багато на сухій почві й тому Росії повинні вистарчити припаси поташу з Німеччини і ті, що як потайки [illegible]жуть, вона має в себе. У північній Африці лежать найбагатші світові припаси фосфатів і тому то Росія раз-у-раз зазіхається на ці околиці.

Совети вміють побудувати машини, коли їм потрібно, як це показується з отих велетенських тенків, що їх Росія вислала на війну. Крім того російська колхозна система дає спроможність уживати великі машини для хліборобства. Там поля великі, а держава має в своїх руках продукцію машин: тракторів, комбайнів та жниварок.

Советська наука господарства може легко навчити людей, як уживати штучних навозів та машинерії, бо Совети дістали всі відповідні підручники й матеріяли зі закордону. При допомозі американського Ленд-Лізу вони дістали все, що їм було потрібне для сільського господарства, бо додав ще в Америці пильнували советські знавці й інженери.

В порівнанні з Західним світом советський чорнозем є дуже молодий. Це той самий тип землі, що американський збіжевий пояс на Середнім Заході. Одначе в пропорції до справді управної землі советське населення є завелике, а фармерське пристосовлення мале. Змеханізування фарм полишилося далеко позаду американського, а тяжкої машинерії для управи збіжжя там обмаль.

У воєнних часах не легко можна підвищити продукцію харчів, одначе німці показали, як можна від фармерів забирати все збіжжя, а залишати

(Докінчення на 3 стор.).

МИКОЛА ХВИЛЬОВИЙ

ВАЛЬДШНЕПИ

(Роман)

8)

— Франція? Італія? Еспанія?

— Московія, моє серденько! — сказала Аґлая й притиснулась до свого супутника.

Московія? Ну, це вже Аґлая неправду говорить! Дмитрій підтверджує? Тоді він і йому не вірить. І справді: які ж вони московки? — Ні, це нісенітниця! Словом, хай це підтвердить тьотя Клава, і тільки тоді він може повірити. Словом, коли Аглая й справді серйозно говорить — Вовчик остаточно розгубиться.

Нарешті говорить тьотя Клава й говорить теж саме. Вони таки московки й навіть корінні, бо змалку живуть у Москві. Вулиця така то, номер такий то, трамвай девять. Коли потрібний телефон, то можна й це сказати. Чоловік тьоті Клави (ви його знаете — мужчина в золотому пенсне) працює в профсоюзі. Аґлая — сирітка (знаете такий зворушливий фільм про часи французької революції), і вона живе у тьоті Клави. Вона на останньому курсі московської консерваторії.

— Але відкіля ж ви так добре знаете нашу мову? — здивовано спитав лінґвіст.

Ах, Боже, мій! Що ж тут дивного? Вони далеко не перший раз зупиняються відпочивати на прекрасних степах України, й чому ж їм не знати такої музичної мови (тьотя Клава так і сказала — „музичної"). Аґлая, наприклад, дуже любить Україну, й, коли хочете, навіть оригінально. А втім тьотя Клава далі не буде говорити, в деталях його може поінформувати Аґлая і, можливо, Дмитрій, власне підо впливом своєї племінниці вона й зробилась такою цікавою московкою.

— Прекрасно — з хрустом давив свої пальці товариш Вовчик і, нарешті, цілком серйозно звернувся до Карамазова: — Знаєш, Дмитрій, їхні портрети обовязково треба вмістити в одному з наших журналів.

— Як виключні екземпляри?

— Покинь жартувати, — махнув рукою лінґвіст. — Для руської публіки, для... як би це сказати... для „поощренія".

— Для заохоти, — поправила Аґлая. — Так буде багато ближче до вашої мови.

— От так московка! — сказав Карамазов. — Чи не почуваєш ти себе трохи ніяково, пане лінґвісте?

Товариш Вовчик спалахнув. Він хотів щось доводити, згадав чомусь (і зовсім не до речі) Прованс, провансальську літературу, згадав XIX вік, Жана Жансемена, Теодора Обанель і т. д., але тьотя Клава вже знову одтяла його на дистанцію в три кроки. Словом, розмову було перервано. Для лінґвіста було ще багато тут недоговореного, навіть інтриґуючого (хіба мало **московських дачників** мандрує по Україні?), але він сподівався поговорити з приводу цього з Карамазовим і від нього й узнати в детялах історію знайомства московських дам із південною культурою.

— Так, значить, ти кінчаєш нову поему? — спитала Аґлая, коли вони знову залишились удвох.

Карамазов зупинився і зробив незадоволене обличчя.

— Я тобі, здається, не один раз говорив, що я працюю в економічному органі. Мене цікавить тепер питання про зниження цін.

— Ти хочеш сказати, що з питання про зниження цін не можна зробити поеми?

— Я хочу сказати, що з Тарасама Шевченками я нічого не маю спільного...

— Коли тільки це, то я рада, — промовила Аґлая, замислюючись. — Саме таких людей бракує вашій нації. Мені здалося, що ти не так хотів сказати. Ти розумієш мене? Я гадаю, що без великого ентузіязму не може бути справжніх економістів.

— Цілком справедливо? — погодився Карамазов. — Кіл очевидно вибивають колом, і „закобзарену" психіку можна виховати тільки, так би мовити, загайяватизованим „Капіталом".

— Це не в брову, а в око! — з захопленням сказала Аґлая. — Без якогось Льонґфелло і справді не зробити вам своїх економістів і політиків. От я тільки думаю, що Маркса ти зовсім даремно притягаєш сюди.

— Це справа переконання, незадоволено сказав Дмитрій.

— Не думаю. Бо Маркс є зовсім чужорідний елемент для вашої країни. А тобі відомо, що коли до водню додати кисню, то гаряче тіло не встигає навіть приторкнутись до цієї мішанини — одразу ж виникає вибух і... вода. А втім, не сперечаймось. Мене цікавить друге питання. Говорячи про Тараса Шевченка, ти мав на увазі віршомазів взагалі чи саме його, божка вашої нації?

— Я мав на увазі й віршомазів взагалі і його зосібна.

— За що ж ти Шевченка так ненавидиш?

— За що я його ненавиджу? — Карамазов знову зробив незадоволене обличчя: мовляв — навіщо цей допит? Потім раптом нервово одкинув волосся і зупинився. — А за те я його ненавиджу, — надмірно запалюючись, сказав він злим голосом, — що саме Шевченко кастрував нашу інтелігенцію. Хіба це не він виховав цього тупоголового раба просвітянина, що імя йому легіон?

(Кінець буде).

УПА ЗАЛИШАЄТЬСЯ В КРАЮ

Редакція бельгійських „Вістей" подає, що вона одержала інформації про теперішні акції УПА від самих учасників цих акцій. Ті відомості вияснюють багато дечого такого, чого на основі самих вісток з чужої преси не можна було вияснити. Тому їх і передруковуємо. Там пишеться:

Рейди — протидія проти совєтських плянів знищення.

У висліді тридержавного, советсько - польсько - чеського військового договору, звереного проти УПА, Совєти поставили собі конкретний плян: стиснути УПА в трикутнику в південно-західній частині Галичини й зліквідувати її. З цим наміром почали армії трьох держав концентричний наступ на УПА, заповідаючи заздалегідь повну її ліквідацію.

Команда УПА у відповідь на те рішила перевести в життя плян Головного Команданта УПА, ген. Тараса Чупринки. Цей плян полягав у тому, щоб на наступ ворога відповісти глибокими рейдами на задн ворога.

УПА атакує всіх трьох противників.

Проти Української Повстанчої Армії вирушили війська трьох обєднаних військово-політ. договором держав: Совєтів, Польщі і Чехо-Словаччини. УПА прийняла виклик, і рішила в протиакції заатакувати відразу всі три держави. Частини УПА одержали наказ розділитися на три групи і прорватися з окруження для виконання глибоких рейдів у трьох напрямах: на південь — в Чехо-Словаччину, на північ — Польщу, Білорусь і Литву, та на схід — на середньо-східні Українські Землі. Тепер саме УПА виконує цей наказ своєї Головної Команди.

В центрі — тільки залоги УПА.

Найживішу боєву акцію провадила передтим Українська Повстанча Армія вздовж лінії Курзона, стараючись не допустити до виселення українського населення з теренів на захід від цієї лінії, як це постановили Совєти. В горах Лемківщини побудовано цілу сітку бункрів, які становили вихідну базу боєвих акцій УПА.

На цей центр повели Совєти й поляки наступ, стараючись зліквідувати його, а з ним, як вони думали, і всю УПА.

Але УПА, переводячи згаданий вже свій плян, залишила в центрі, у карпатській системі бункрів, лише невеличкі залоги. Їх завданням було: вязати оборонними боями головні сили ворога, оборонятися, поки можна, а потім прориватися з перстеня.

Тому то ворог, не зорієнтувавшись в час у положенні й плянах УПА, подав був передчасні тріюмфальні повідомлення про цілковиту ліквідацію УПА.

Швидко побачили самі Совєти, що їх радість була передчасна. Бо в той же сам час, коли подавано в світ повідомлення про цілковиту ліквідацію УПА, сама ж совєтська, польська та чеська преса заговорила про відчайдушні зачіпні бої та акти саботажу частинами УПА в околицях Львова, Житомира, Одеси, в Польщі та в Чехо-Словаччині, а останньо й на Мадярщині та в Румунії.

Вістки доходять різно.

Вістки про акції УПА продістаються за кордон різно, залежно від терену акції. Найменше вісток доходить з теренів України, дещо більше з теренів Польщі, а найбільше вісток приходить з Чехо-Словаччини, тому, що Чехо-Словаччина лежить в центрі Европи, як теж тому, що чехословацька урядова преса виразно підхоплює кожну акцію „бандерівців".

Тому то вістки про події на українських землях приходять за кордон далі тільки дориворочно й дуже спізнено. Прим., вістки про бій коло Озірної в червні 1947, де УПА знищила три чоти НКВД, прийшли щойно тепер.

Акції малими групами.

УПА веде партизанську війну, тому про одностайну боєву лінію не може бути мови. УПА не тільки поділяється на чотири окремі основні групи — група Схід, Група Захід, Група Північ і Група Південь, — але й розділила поодинокі групи на ряд невеликих самостійних частин. Це надає їй стратегічну гнучкість, дозволяючи легко вирватися з окруження, зникати непостережено й зявлятися там, де ворог цього найменше сподівається.

Політичні завдання рейдів.

Бородьба УПА — це боротьба за політичні ідеали: За свободу народів і свободу людини, проти терористичного тоталітаризму. Під час своїх рейдів Українська Повстанча Армія виясняє населенню цілі своєї боротьби, роздає летючки й відозви, ліквідує колхози, роздаючи населенню колхозне майно, та розкриває правдиве обличчя большевизму.

На чужих теренах УПА навязує звязки з місцевими рухами спротиву та взагалі з населенням, заохочує його до боротьби з большевизмом і творить ідейну повязаність всіх поневолених большевизмом народів для спільної боротьби за своє національне й соціяльне визволення.

А найважніше — своїми рейдами УПА переконує всіх, що збройна боротьба внутрі тюрми народів можлива. Переконує, що хоч Совєти розпоряджають велетенськими арміями й наймодернішою технічною зброєю, на відтинку ідейної боротьби вони безсилі, а тому й не спроможні зліквідувати збройний спротив повстанців.

Наслідки політичних акцій УПА виявляються зараз. У звязку з рейдами УПА по Чехо - Словаччині заговорила чеська преса про заговір словацьких самостійників, підготовку замахів на чеських міністрів, зріст протикомуністичних настроїв і розрухи на терені цілої Чехо-Словаччини.

Подібно діється й на всіх інших теренах, куди проходять частини УПА.

Лише одна група в американській зоні.

До кордонів американської зони Німеччини дійшла частина УПА силою близько 1,000 осіб. Кілька інших груп перейшло через Чехо-Словаччину аж до австрійського кордону. Але чесько-німецький кордон перейшла лише одна невелика група. Решта, згідно з наказом, завернулася назад.

УПА залишається в Краю.

Вояки УПА, що опинилися в американській зоні, заявляють, що немає небезпеки ліквідації УПА. Українська Повстанча Армія, завдяки приємливості й популярності ідей, за які вона бореться, тішиться симпатіями не тільки українського народу, але й широких мас населення інших країн, куди приходять частини УПА. Це дало змогу поширити терен дій на інші країни під совєтською окупацією й унеможливити Совєтам примінення відплатних акцій супроти населення, що симпатизує УПА.

А пятирічна безперервна боротьба дала УПА неабиякий досвід у веденні партизанської боротьби.

Вояки УПА, не зважаючи на незвичайно важкі умовини боротьби, чуються морально добре й вірять незломно в свою перемогу.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Листопадові Роковини в Ню Йорку.

В неділю, дня 2-го листопада, нюйорська громада обходила 29-ту річницю Листопадового Зриву. В українських церквах, греко-католицькій св. Юра та автокефальній православній св. Володимира, відправлено Богослуження з Панахидою за полеглих Героїв. В церкві св. Юра відповідну проповідь виголосив о. д-р Гавліч. В церкві св. Володимира проповідував о. Весоловський.

Ввечорі, в год. 8.30, відбулося в залі Вашингтон Ірвінг Гай Скул та старанням Обєднаного Комітету Українських Національних Організацій міста Ню Йорку, Листопадове Свято-Концерт, на програму якого склалися дві промови, одна в англійській і одна в українській мовах, виступ оперової співачки Ольги Лепкової та Молодечого Хору Ню Йорку і Ню Джерзі та Живий Образ, влаштований новими імігрантами.

Свято зачалося відспіванням Американського Гимну, а голова Обєднаного Комітету, адв. Микола Гаврилко, відкрив його короткою і змістовою промовою в англійській мові. Ще не вмерла Україна, — говорив бесідник — і цю правду заманіфестовує сьогодні перед світом геройчна Українська Повстанська Армія, як 1. листопада 29 років тому заманіфестували її українці у Львові, проголошуючи в ньому відродження української держави на західних землях України.

Довшу промову-доклад виголосила представниця „третього розділу" американських українців, Ярослава Сурмач. Накивуючи до Листопадового Зриву та до значення святкування його річниці, молода бесідниця зосередила свою увагу на проблемі, як можуть американські українці допомогти сьогодні своїм братам на рідній землі та в Европі здійснити велику Листопадову Ідею та завершити Листопадовий Чин. В активній допомозі українським визвольним змаганням, в моральній і матеріальній допомозі українській еміграції в Европі, у всецілій підтримці праці, що її ведуть і очолюють Український Конгресовий Комітет та Злучений Український Американський Допомоговий Комітет бесідниця добачує ще найкращий засіб постійного святкування великих українських національних роковин та найкраще віддання пошани тим, що голови свої зложили за здійснення великої Ідеї. Плекання української культури, зберігання українських традицій та оборона українського імени на американському континенті, це дальші головні засоби, що ними американські українці можуть приспішити здійснення Листопадової Ідеї та створення вільної Української Держави, до якої змагають та за яку по своєму борються всі українці. Бесідниця закінчила свій інтересний доклад глибоким переконанням, що результат цих спільних зусиль і змагань може бути тільки один: суверенна Українська Держава.

Доклад Ярослави Сурмач, її другий з черги публічний виступ з промовою після виступу на недавній конвенції Молоді у Филаделфії, переконує, що „козацька мати" не перевелася та що й український „третій розділ" в Америці матиме своїх пробоєвиків, які високо держатимуть на цій вільній землі український прапор.

Головним бесідником на Святі був секретар Т-ва Прихильників Української Культури в Бразилії, Ілля Горачук, що прихав до Ню Йорку як один з делегатів бразилійських українців на Українську Пан-Американську Конференцію. Він — сам учасник Листопадового Зриву і цим позначувалась теж його глибоко облумана і дуже добре виголошена промова. Він з вояцьким запалом та радістю говорив про перемоги в боротьбі за українську державу та надії, які з цими перемогами звязувано, але його голос дрижав від смутку і печалі, як довелося ствердити, що „встоятись не було сили". На тлі Листопадового Зриву бесідник коротко представив дальшу геройчну боротьбу українського народу за цю саму Листопадову Ідею — Українську Державу. За кожним разом, як бесідник згадав про геройчний змаг Української Повстанської Армії, приявні перериваля йому грімкими оплесками. Свого інтересного доклада бесідник закінчив висновками: Наша найбільша амбіція є: допомогти Україні визволитися. До цего веде тільки один шлях: постійної обєднаної праці і боротьби всіх українців в Европі і в Америці. Тільки обєднаними силами можна досягти перемогу. Свою промову бразилійський гість закінчив приреченням на память полеглих Героїв, що ми не зложимо рук, не щадитимемо ані сил ані труду, аж доки не досягнемо мети. „А ми тую червону калину підіймемо, а ми нашу славну Україну розвеселимо" — було кінцевим акордом виступу Ілі Горачука на Листопадовому Святі в Ню Йорку.

Український Молодечий Хор Ню Йорку і Ню Джерзі, відомий під назвою Хору Марусевича від імені його диригента, відспівав М. Гайворонського „Украна", та „Ой загуду" зі сопрановим сольом Марії Боднар, і Вериківського „Ой дзвони дзвонять" в першій частині та „Веснівку" (Шашкевича) Матюка-Гайворонського і „Для всіх ти мертва і смішна" Степового в другій частині. Виконання пісень було дуже добре і це був один з найбільш успішних виступів цього популярного хору. Хористи виступили в національних одягах, що не менше милувало зір глядача, як пісні полонили слух. Могутнє враження зробила своїм змістом, мелодією і виконанням головно остання в програмі пісня „Для всіх ти мертва і смішна". В наслідок цього Молодечий Хор цим разом ще більше виправдав та закріпив здобуту вже довгою і наполегливою працею славу одного з кращих українських хорів в Америці.

Атракцією на концерті був виступ відомої нашої артистки-співачки Ольги Лепкової, що відспівала Гунода „Аве Марія", Барвінського „Ой ви поля", Лисенка „Не забудь юних днів" і „Ой мати, мати, та Людкевича „Тайну" на „анкор". Співачка має чудовий голос і знаменито вміє його використати, повністю опановуючи співочу техніку. Такої моделяції голосу, виконання піянів та голосового віддання змісту пісень не завжди можна почути й в найкращих операх. Її точка в програмі була справді гідним концертовим вшануванням великої Листопадової Річниці. Вмілий фортепіяновий супровід Ольги Дмитрів збільшував успіх виконаних пісень.

Поза програмою виступив Степан Попіль, відігравши на скрипці „Циганські мелодії". Публика прийняла цей виступ щирими оплесками.

Виконаний новими імігрантами „Живий Образ" полягав в деклямації „Коли ви вмирали", що її виголосила освітлена прожектором та одягнена в народній стрій Марія Бойчук перед спущеною заслоною. В тому самому часі за сценою хор співав „Ой та зажурилась". Картина зробила своє враження.

Свято закінчено Українським Гимном. Приявних понад 600 осіб.

пб

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 10.

Відділ:	Жертва:
Дмитро Медецький	$ 5.00
Михайло Чорний	5.00
Гнат Палажій, передпл.	5.00
Микола Поглод	2.00
Теодор Дмитрів	2.00
І. Дідоха	2.00
Антін Масник	2.00
Білинський Степан	2.00
Mrs. Michael Helba	1.00
Анна Ремінник	1.00
8 Михайло Голуб	2.00
19 Петро Яворський	2.00
20 Микола Гевко	2.00
21 о. Петро Турянський	3.00
25 Емілія Угорчак	2.00
38 Василь Матковський	2.00
38 Яким Смоляк	2.00
45 Стефан і Анна Дідула	3.00
45 Августин Колодій	2.00
50 Гари Мендак	5.00
50 Микола Ґедзин	2.00
57 Барна Іван	2.00
57 Мричко Дмитро	2.00
57 Недільський Григорій	2.00
57 Галашин Михайло	2.00
59 Стефан Пущинський	2.00
59 Василь Кузів	2.00
64 Петро Феденкевич	2.00
83 Филип Дубас	2.00
83 Григорій Дмитруш	2.00
86 Саламаха Володимир	3.00
96 Петро Булій	1.25
99 Микола Коблювський	3.00
102 Дмитро Дорош	2.00

Відділ:	Жертва:
103 Теодор Барсук	2.00
103 Василь Яримчук	1.00
103 Ілля Руга	1.00
103 Іван Ґірський	1.00
105 Савчинський Семен	2.00
105 Григорій Войтович	1.00
106 Михайло Шаран	2.00
118 Павло Вислоцький	2.00
121 Захарій Фицик	2.00
131 Михайло Рачок	2.00
133 Теодор Гладун	3.00
138 Семен Кушкевич	2.00
138 Лука Сидорак	2.00
138 Михайло Когут	2.00
140 Іван Кравець	2.00
140 Петро Юристовський	1.00
143 Андрій Никун	2.00
152 Михайло Шумейко	5.00
155 Микола Олійник	2.00
156 Василь Новак	2.00
156 Микола Іщук	2.00
156 Павло Закорчемний	2.00
156 Микола Муляр	2.00
156 Михайло Єдинак	2.00
156 Кирило Карнаухотя	2.00
156 Михайло Ящик	2.00
156 Микола Ясний	1.00
156 Василь Гнатів	1.00
158 Петро Корейко	2.00
163 Михайло Паранич	2.00
170 Марія Попович	2.00
178 Микола Ковальчук	2.00
183 Михайло Іванчук	5.00
183 Іван В. Іванчук	5.00
183 Богдан Винничук	5.00

(Дальше буде)

Американські фармері як миротворці

(Докінчення зі стор. 2-гої)

їм лише стільки, щоб могли втриматися при житті.

Злучені Держави є в багатьох справах напереді інших націй, одначе щодо величини земельної почви ми не йдемо з вимогами часу, — пише „С. Фарминг". Коли б так прийшло до чого, то одна агресивна держава мала б під своєю контролею тільки почви, що ми мусіли б опинитися на другому місці.

А коли йде про те, щоб ми втримали свободу, ми не можемо нічим ризикувати.

Для зарадження лихові „Соксесфул Фарминг" дає такі поради: 1. Треба нам подбати ліпше про нашу почву і вжити більше штучних навозів, бо щорічні засіви виснажують її плодовитість; 2. Треба вивозити наше знання хліборобства до других країн. Росіяни прийшли до нас і дістали, що хотіли. Нам треба вивозити подібне знання до всіх країн, головно треба висилати експертів для дослідів, як виживити населення. Не вірмо в те, що ми будемо в спромозі виживити ввесь світ. Інші народи мусять навчитися, як користати з своєї землі, а ми маємо подбати про те, щоб розвинути нашу землю для наших потреб. Чим швидше навчимо інші народи, як вони мають прохарчувати себе, тим більші будуть можливості миру. — кінчить фармерський журнал.

Оце аргументи американських хліборобів, з яких пробивається журба про цілий світ у звязку з поширеним поняттям, наче б сама Америка могла виживити всі народи. Не зважаючи на те, советський делегат Вишинський назвав редакторів журналу „Соксесфул Фарминг" підпалячами війни.

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

З ювілею для скитальників.

Братство св. о. Николая обходило 18 жовтня 40-літню річницю свого існування. Влаштовано в Біблов Синфорд Кафетірія гарний бенкет, під час якого на заклик п. Чучмана присутні дівчата перевели збірку для скитальників, яка принесла $71.69, які переслано до Зл. У. А. Д. Комітету в Филаделфії.

Присутний.

Джан Лоброк

ПРИЙДЕ ДО РОЗУМУ

Є люди, які люблять дітей тому, що вони лепечуть. Є теж люди, які люблять дітей тому, що вони вдячні за кожен вияв любови. Я не належу ні до перших ні до других. Мені діти подобаються тому, що вони щирі тай тому, що дивляться на все багато ясніше, ніж дивимося ми, старі. Вони звичайно не мають духової дволичности. Все для них ясне й виразне, як їх любі оченята. Ми створюємо проблеми з найпростіших річей, діти їх не створюють навіть і при найбільш замотаних справах. Ми говоримо неправду, коли нам непотрібно, діти не говорять неправди навіть тоді, коли на думку нас старих, треба говорити неправду. Ледви чи треба би наводити якийсь примір на це, та я наведу один, бо мені дитина, яка була щира, коли її батьки хотіли, щоби говорити неправду, незвичайно сподобалася — може саме тому, що не сподобався своїм батькам.

Одного літа пішов я на село Л. Хатина, що я в ній жив, була наче створена на проведення літнього відпочинку: зеленілося всюди довкола, птахи, спокій, який нарушувало лише горяче літне сонце. Дивно, тут серед сільського спокою стали мене цікавити найменші дрібниці. В місті я рівнодушно переходив попри доми, парки нітрохи не цікавили мене, а на людей ледви що глянув. Траплялося нераз, що я місяцями й місяцями не говорив ні з ким, крім із найближчою околицею. Тут я щоранку ходив до потічка, тут поглядав на кожне дерево, наче б хотів йому сказати: „Добрий день!" Пестив очима стеблинки й лісові цвіти, а пташкам я сипав поживу й радів, як вони увихаються, котра більше захопить. Стидно мені признатися, та хай буде: я скакав по мураві наче молоде ягня та радів сонцем, повітрям і зеленню. Пташки співали тай я нераз пробував співати по всім правилам поетики. Коли вже навтішався сонцем, коли душа моя почувалася широкою і ясною, як тамошне небо, я відчував у собі якийсь розмах, якийсь розгін ішов у хату, брав перо й писав, писав поезії. Знаю, зрештою, чому: мені здавалося, що з мене сміялися би, бо я там, пригадую собі, оспівував корови, гнізда, сільську леваду, одну бабусю, що на сусідньому подвірі щоранку около десятої години годувала курятка. Може й тому я ніколи навіть не пробував видрукувати ті поезії тай так вони лежать глибоко в моєму бюрку. Я добуваю їх лише час від часу, коли нікого нема поблизько, читаю їх і наново переживаю ті мої ясні й веселі дні душевного спокою та повного вдоволення. Коли я так перелистовував ті поезії найшов між ними рисунок незугарний та невмілий, а під рисунком присвяту: „Мому приятелеві. Малий Біл".

Мій малий Біл був поправді мій великий приятель. Розчіханий, на перший погляд неохайний, енергійний із лиця, отворених очей. Такого я його стрінув на потоці за хатою, як я одного ранку сипав птахам поживу. Могло йому бути девять до десять років.

— Ви даєте птахам їсти ... гм, коли б це знав мій тато, він покарав би вас, — сказав він мені.

— Защо покарав би мене?

— Бо, він каже, що про птахів дбає добрий Бог, а ми повинні дбати про себе. Та, знаєте, як він мене не бачить, я візьму жита, віднесу й сиплю, сиплю поки маю в кишені.

— А хто є твій батько, мій маленький?

— То ви не знаєте, а всеньке село знає, він пастор, той чоловік, що кожного пополудня їздить візком, та, знаєте, віжки не наші. Тато їх давно позичив у сусіда. Сказав, що йому треба лише на кілька днів і що замовив у місті нові віжки для своїх коней, та, знаєте, ще їх не замовив. Я вже навіть говорив це таткові тому кілька днів.

— А татко що сказав тобі?

— Сказав мені, що це мене не обходить.

— А ти може йому щось відповів?

— Ще й би ні! Я відповів, що то мене обходить, бо не сміє говорити неправди, а він говорив неправду сусідові. І щоби ви знали, тато мене тоді вибив ... тут ... бачите... маю ще синяки ... — й хлопчина хотів витягнути сорочину зпід штанят і скинути штанята, та я йому сказав, що вірю йому. Це його втішило.

— Ви мені вірите, а тато мені говорить, що я нічого не варта, що я його неслухняний син.

— Може не слухаєш батька?

— Слухаю, слухаю, все слухаю його, лише батько часом говорить інакше, ніж передтим говорив.

— Якто? (Мені було неприємно, що я спитався, та вже було запізно. Хлопчик відповідав скоро, його бесіда, то був потік, що переливається через беріг).

— Тато все говорить у церкві, як треба любити всіх людей. Знаєте, коло нас живуть Марійка й Карло, вони такі як я, меньше-більше. Їх батько в місті й рідко буває дома. Я з ними подеколи бавлюся, коли тато не бачить мене. Раз мав я великий сендвич. Я вийшов на двір і дав Марійці(вона, знаєте, ніколи не їсть сендвичів) половину сендвича. Коли я вернувся в хату, тато вибив мене, бо сказав, що я марнотравець і що не смію давати іншим, що мені дають батьки. Ось бачите, який мій тато ...

(Дальше буде).

ОГЛЯДАЄ ЯБЛОКА!—Японський цісар, як позбавили його „божества" і став чоловіком, тоді зачав поводитись як людина, відвідувати майни, фабрики і т. п. Тут бачимо, як він відвідує овочевий город і оглядає яблока та випробовує, як вони смакують.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

12,055 Федорович Романа з с. Чернелиць (Городенка) від Добрянський Лисі і о. Роман.

12,056 Гудзь Сильвестра, Федора, Ковеня Макара, Антона, Стізюк Юліяна з с. Котоленки і Варварівки (Київ) від Гудзь Горді.

12,057 Костецький Йосифа з Содової Вишні (Львів) від Кушик Йосифа с. Михайла.

12,058 Гончак Івана, Саламаха Івана, Бурак Михайла від Гончар Івана с. Петра з с. Цинів (Перемишль).

12,059 Оглядко Теклі від Наливайко Олександра.

12,060 До Білаґанів, Козловський Петра, Панчишин Ярослави від Козловська-Козіцька Емілії.

12,061 До кревних і знайомих з с. Лопатина від Костюк Романа с. Захара з с. Руденки, (мати Костюка з дому Мандрика Олена).

12,062 Бажанів Володимира від Відау Олекси.

12,063 Шидловський Івана і Марії дітей Василя від Лалуцький Михайла з с. Галич (Підгайці).

12,064 Корпан Гриньки, Голіят Василя від Залуцька Марії д. Петра з с. Галича (Підгайці).

12,065 Дідох Теодора, Кравців Степана та знайомих з с. Струтин (Долина) від Матвіїв Осипа.

12,066 До тети Жупанська, Ключан Степана від Базак Стефанії зам. Жибчин.

12,067 До брата Спаський Івана, Олексевич з Харкова від Спаська-Харітонів Елисавети.

12,068 До рідних Левицька Розалії зам. Грей, братів Левицький Івана і Андрія від Сірко Юлії зам. Аринська з с. Перекопане (Перемишль).

12,069 До рідних свояків з с. Солова (Перемишляни) або з родини Дідусь Сидорка від Пастернак Онуфрія.

12,070 До братів Скорбач Михайла, Лабай Михайла, Копцьо Петра з с. Радванівки (Рогатин) від Скорбач Івана.

12,071 Стратій Филипа з с. Хортоновець (Заліщики) від Стратій Андрія.

12,072 До кревних і знайомих з с. Угорник, Микитинець і Надвірної (Станиславів) від Носків Юрія.

12,073 До вуйків Марчук Кості і Петра з с. Хімчин (Косів) від Остапійчук Івана.

12,074 До тітки Лікун Анни з с. Летин (Дрогобич) від Дубанівська зам. Чайківська Ольги.

12,075 Пелех Володимира зс. Володі (Сянік) від Пелех Мирослава.

12,076 Макарець Федора з с. Хащів (Турка) від Макарець Михайла.

12,077 Смук Івана з с. Болестрашич (Перемишль) від Ґенгало Степана с. з. дому Смук Розалії.

12,078 До тітки Короляк Олени з с. Гумниск (Камянка) від Литвин Ізидора.

12,079 Манюк Василя з с. Ушкович (Перемишляни) від Манюк, Ярослава.

12,080 Захарків Ілька та його жінки з с. Тарнорудя від Захарків Івана з с. Калагарівка (Скалат).

12,081 До краянів з с. Топільниці (Самбір) Топільницький Антона від Волосяцький Павла з с. Топільниці.

12,082 Макар Олекси брата з с. Рибне (Лісько) від Макар Івана.

12,083 Добущак Василя зі Стрия, Злупко Юрія зі Стрия від Гищак Івана.

12,084 Гомівка Івана батька, Петра стрия, Катерини тітки та Форошовський Михайла вуйка з с. Гошів (Лісько) від Гомівка Михайла.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee

P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться 9. листопада, в годині 12:30 пополудні, в Домі Відділів У. Н. С., 845 Н. Вестерн Еве. Просимо всіх членів прийти на час. — За уряд: Г. Бобик, предс.; М. Фединський, кас.; В. Гнилиці секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 9. листопада, в год. 1. пополудні, в У. А. О., 2965 Карпендер ул. Просимо членів о приявність. Пригадуємо членам, що У. Н. Союз веде кампанію за приєднування нових членів. Головний уряд віднісся до вас всіх, члени, щоб ви причинилися до зорганізування нових членів, бо головний уряд наложив, щоб кожний відділ приєднов певне число членів. Наш відділ має приєднати не менше як 11 нових членів. До цего часу члени ще не сповнили нічого. Тому, члени до праці, бо секретар самий не всилі приєднати самий всіх членів. — П. Андрушків.

ГАМТРЕМК, МІШ. — Подаємо до відома всіх члена Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, що звичайні збори відбудуться в неділю, 9. листопада, в сали де звичайно, точно в годині 1:30 попол. Просимо членів прийти на ці збори та довідатися, як Тов., а зглядно його члени, виконують обовязки. Кожний член має подати свою нову адресу на зборах. Пригадуємо, що У. Н. Союз веде кампанію за новими членами, тому вашим обовязком є привести нових кандидатів в члини, бо в єдности сила. Наш часопис „Свобода" потребує фінансової помочі, тому просимо членів, старших імолодших, підтримати його фінансово. На. святий обовязок є підтримати „Свободу"ці бо це один щоденний часопис в Америці, що підтримує нас на дусі народнім. Хто що може дати, нехай принесе на збори, а секретар разом вишле. — За уряд: А. Патра, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Сокіл, від. 336, відбудуться в неділю, 9. листопада, в годині 1. пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори і вирівнати свої вкладки. Приведіть з собою нових членів до Тов. Сокіл і У .Н. Союзу. Маємо також важні справи до полагодження. — Г. Степанек, предс.; Г. Кісіль, фін. секр.-кас.; Т. Кальмук, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334, відбудуться 9. листопада в У. Н. Домі в годині 1. попол. Просимо членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Також просимо членів вирівнати свої вкладки, бо є багато довгуючих членів. — За уряд: М. Задерецький, предс.; С. Морозович, фін. секр.-кас.; Б. Жук, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Тов. Запорозька Січ, від. 251, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. листопада, зараз по 2-гій Сл. Божій. Тому, що є дуже важна справ до обговорення, приявність кожного члена є конечна. — П. Кирик, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Повідомляємо членів і членкць Бр. св. Василія Великого, від. 161, що місячні збори відбудуться в суботу, 8. листопада, в годині 7. ввечір, у власній домівці. Обовязком є всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на збори, бо є важні справи до рішення. Також пригадуємо, що тепер ведеться компанія пресового фонду „Свободи"..щоби члени і нашого відділу виконували ухвалу останньої конвенції У. Н. Союзу і зложили добровільний дар для „Свободи". — Уряд.

ФИЛАДЛФІЯ, ПА. — Тов. Любов, від. 45, повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 9. листопада. Тому, що є важні справи до полагодження, просимо всіх членів конечно явитися. — М. Дубас, предс.; А. Гарасим, кас.; М. Ю. Сеник, секр.

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляємо членів Бр. св. Апп. Петро й Павла, від. 338, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. листопада, в год. 2г пополудні, в українській гали, 213 Скунмекер Еве. Просимо членів прийти і заплатити свої місячні вкладки. — За уряд: М. Коваль, предс.; М. Куць, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в кеділю, 9. листопада, в год. 2. пополудні, в гали парохіяльній, 45-47 Говп Еве., Пасейк. Просимо членів прийти на збори, бо є Тов. справи до полагодження. Довгуючих членів просимо вирівнати свої належитости, щоб при кінци року контр. комісія могла перевести контролю. — І. Живіцький, предс.; Г. Яськів, секр.

ТАМАСТОН, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 4211, відбуд свої збори 8. листопада в 8. год. вввчір в українській галі на Просвкт ул. Просимо всіх члнів прийти на збори, бо це вже останні збори перед річними. — За уряд: А. Береза, предс.; М. Шипінька, кас. Ф. Чесьнік, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 9. листопада в годині 2. пополудні, в домі Лісного. — І. Шегера, предс.; Л. Мартинчук, кас.; Н. Лісний, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 367, відбудуться в неділю, 9. листопада, в галі церковній. Прсонмо всіх членів явитись на збори. Прошу ласкаво членів вирівнати свої вкладки і належитости за 1947 рік, щоб я міг перивести своє урядування як слід. Просимо занехати безпідставну говірку, а візьмімся за діло і зорганізуймо назначену нам квоту нових членів. — Секр.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 3. листопада 1947 р. помер

ІВАН АНДРУСИШИН,

63 Clendenny Ave., Jersey City, N. J. Покійний полишив у смутку жінку Еву, здому Місчук, і діти: Тесі, Марію і Ольгу Костюк.

Похорон відбудеться в четвер, 6-го листопада, в годині 8. рано з похоронного заведення The Ramsey Funeral Residence, 582 Bergen Ave., до церкви св. Петра й Павла, де буде сідслужена Служба Божа в 9. год. рано, відтак на цвинтар Holy Cross.

Родину + приятелів просимо взяти участь. — В. Й. П.!

ПОШУКУВАННЯ

ГНІЗДУРА ПАВЛО син Теодора з Дубрівки Руської, п. Сянік, шукає своїх кревних **Вавжинських і Бандрівчака** з Новосільця, п. Сянік, **Задорожну Анну** з Дубрівки Руської, п. Сянік (сейчас в Америці), та всіх інших кревних і односельчан. Писати на адресу: **Hnizdura Pawlo, c|o Pigeon Timber Co., Camp 78, Noys, Ontario, Canada.**

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно,** хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує **$1.00.**

Адм. „Свободи".

ТАРЗАН, ч. 1722. Знову в небезпеці.

Молат задержався з дива над берегом ріки... там, у болоті, він побачив відтиски ніг Тарзана й Кімбу.

Він показв їх Тазі і Джені. Вони кинулися собі в обійми з радости, забуваючи на небезпеку.

Саме тоді племя дігнало їх. Розюшені збили малим Молата й Тагу до непритомности.

..і повели Джену саму назад, щоб потім випровадити її на страшний танець „дум-дум".